

Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022

27 juni 2012

- Raamovereenkomst
- Addendum inclusief bijlage Kennisinstituut Duurzaam Verpakken

Raamovereenkomst tussen I&M, het verpakkende bedrijfsleven en de VNG over de aanpak van de dossiers verpakkingen en zwerfafval voor de jaren 2013 t/m 2022

Partijen:

1. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, de heer J. Atsma, handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna te noemen: Rijksoverheid;
2. Het verpakkende bedrijfsleven wiens belangen op verzoek van FNLI, CBL, RND, Fiar, Vlehan en BVNL behartigd worden door de heer F. Rijna, hierna te noemen: het verpakkende bedrijfsleven;
3. Gemeenten, op wier verzoek de belangen worden behartigd door de VNG, vertegenwoordigd door de heer/mevrouw (doorhalen wat niet van toepassing is), hierna te noemen: Gemeenten;

Hierna samen te noemen: Partijen;

Overwegingen:

1. Partijen beogen met deze overeenkomst op hoofdlijnen invulling te geven aan de verplichtingen uit het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton (hierna: Besluit) na 2012.
2. Deze overeenkomst is een integraal pakket en geeft de hoofdlijnen voor de periode 2013 tot en met 2022. Daarmee is deze overeenkomst het vervolg op de Raamovereenkomst verpakkingen uit 2007 die op 31 december 2012 afloopt.
3. Partijen kunnen elkaar over en weer houden aan tijdige uitvoering van de verplichtingen die in deze overeenkomst zijn neergelegd.
4. Alle verplichtingen waarvoor dit relevant is, worden opgenomen in het Besluit en kunnen door de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (hierna: ILT) worden gehandhaafd.
5. Deze overeenkomst laat onverlet dat de betrokken partijen hun eigen verantwoordelijkheden, verplichtingen en bevoegdheden hebben op grond van de Wet milieubeheer in het algemeen en van het Besluit in het bijzonder.
6. Alle partijen vinden een verdere verduurzaming van verpakkingsmaterialen gewenst en kennen hier een hoge prioriteit aan. Daartoe stellen zij een verduurzamingsagenda vast.
7. Partijen streven naar een systeem waarbij door de totale ketenregie de opbrengsten de kosten dekken.
8. Volgens de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen¹ is bronscheiding van afval de norm. Nascheiding is op grond van voornoemde richtlijn echter wel toegestaan, mits wordt voldaan aan de criteria uit de kaderrichtlijn inzake uitvoerbaarheid op technisch, milieuen economisch gebied. Dit betekent dat indien recycling of overige nuttige toepassing via nascheiding zowel kwantitatief als kwalitatief gelijkwaardig of zelfs beter kan worden gerealiseerd dan via bronscheiding, nascheiding is toegestaan.
9. Uitgangspunt bij deze overeenkomst is dat partijen voor kunststof de vrijheid van keuze van middelen krijgen om aan de hergebruikpercentages ten aanzien van het Besluit en de in de overeenkomst gestelde doelen te voldoen, mits wordt voldaan aan de vereisten van kwaliteit en kwantiteit.

komen het volgende overeen:

¹ Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen (PbEU L312) art 10, tweede lid

Artikel 1. Reikwijdte

1. Deze overeenkomst bestaat uit afspraken voor de verpakkingsmaterialen: glas, papier en karton, hout, metalen en kunststof.
2. Afspraken over de inzameling van glas, papier en karton, hout en metalen, blijven ongewijzigd ten opzichte van de afspraken op basis van de Raamovereenkomst, gesloten op 27 juli 2007, inclusief addendum, tenzij in deze overeenkomst expliciet anders is bepaald².

Artikel 2. Financieringsstelsel

1. Het verpakkende bedrijfsleven zorgt voor een robuust en toereikend financieringsstelsel dat voorziet in een fonds, opgebouwd uit afvalbeheersbijdragen die op basis van een algemeen verbindend verklaarde overeenkomst worden geheven, waaruit alle benodigde activiteiten voor het uitvoeren van deze overeenkomst betaald worden. Dit fonds is toereikend voor deze activiteiten en kent geen beperking voor de hoeveelheid in te zamelen materiaal.
2. De vergoedingen voor kunststof, metalen, papier en karton, hout en glas, worden jaarlijks per 1 januari geïndexeerd op het consumenten prijs index cijfer. De vergoedingen voor kunststof worden voor het eerst op 1 januari 2014 geïndexeerd op het consumenten prijs index cijfer.

Artikel 3. Verduurzamingsagenda Verpakkingen

1. Om een verdere verduurzaming van verpakkingsmaterialen te realiseren stelt het kennisinstituut, bedoeld in artikel 4, eerste lid, uiterlijk in 2013 een verduurzamingsagenda voor verpakkingen vast waarin concrete en afrekenbare doelen zijn opgenomen.
2. Uitgangspunten bij het vaststellen van de verduurzamingsagenda zijn:
 - a. voorkomen van verspilling van materialen en zuiniger gebruik van grondstoffen (Re-duce);
 - b. verhoging van het percentage hergebruik in verpakkingsmaterialen (Re-use);
 - c. terugwinnen van verpakkingsmateriaal (Re-cycle);
 - d. inzetten van nieuwe materialen met lagere milieudruk (Re-new).
3. In de verduurzamingsagenda staan de doelen voor verduurzaming van verpakkingen en is gemotiveerd in welke stappen die doelen door het verpakkende bedrijfsleven gerealiseerd moeten worden. Het vaststellen van tussentijdse doelen is mogelijk.
4. De verduurzamingsagenda verpakkingen zal concrete projecten bevatten.
5. Projecten ter verwezenlijking van de volgende doelen worden vanaf 1-1-2013 gerealiseerd:
 - a. verhoging hergebruik PET in frisdrankflessen;
 - b. terugdringen van PVC-verpakkingen door producenten en importeurs,
 - c. terugdringen van plastic draagtassen in het winkelkanaal,
 - d. materiaalreductie van kunststofverpakkingen,
 - e. verminderen van kunststofwikkels om geadresseerd drukwerk, en
 - f. verlagen milieudruk van metalen verpakkingen.
6. Specifiek onderdeel van de verduurzamingsagenda is een pilot naar het inzamelen en hergebruik van drankenkartons, inhoudende dat er vóór 2014 in een representatief aantal gemeenten een pilot is uitgevoerd voor de inzameling en recycling van drankenkartons, inhoudende dat zowel de inzamelsystemen in bronscheidende als in nascheidende gemeenten worden onderzocht. De pilot vindt plaats onder de toezicht van het kennisinstituut en levert geschikte informatie op over:
 - a. de in de praktijk te behalen hoeveelheid en kwaliteit van ingezamelde en te recyclen drankenkartons;
 - b. de met de in onderdeel a genoemde aspecten samenhangende kosten;
 - c. milieuprestaties van de inzameling en recycling, en
 - d. het effect op andere inzamelsystemen.
7. De verplichtingen uit de verduurzamingsagenda worden opgenomen in het Besluit of ze worden middels certificering gehandhaafd.

² Uit inventarisatie volgt dat alle artikelen uit de Raamovereenkomst 2007, de annexen en het addendum vervallen behalve: punten 4, 5 en 17 en Annex 1: de artikelen 2.1 t/m 2.3 en art. 3

Artikel 4. Kennisinstituut

1. De verduurzamingsagenda, bedoeld in artikel 3, wordt in 2013 vastgesteld door een op te richten onafhankelijk en deskundig kennisinstituut. Daaraan nemen wetenschappers deel en vertegenwoordigers van:
 - a. de Rijksoverheid;
 - b. het verpakkende bedrijfsleven;
 - c. Gemeenten.
2. De partijen bij deze overeenkomst bepalen gezamenlijk de samenstelling van dit kennisinstituut, bedoeld in het eerste lid.
3. Dit instituut voert onderzoek uit en stelt in 2013 de hoogst haalbare doelen vast voor 2018 en in 2018 voor 2022.

Artikel 5. Zwerfafval

1. Uit het fonds komt €20 miljoen per jaar ter beschikking voor de aanpak van zwerfafval.
2. Het bedrag, bedoeld in het eerste lid, wordt ter beschikking gesteld aan gemeenten voor de extra aanpak van zwerfafval. Gemeenten bepalen de invulling van de besteding van dat bedrag, en doen hier achteraf jaarlijks verslag van aan het verpakkende bedrijfsleven.
3. Ten behoeve van het verslag, bedoeld in het tweede lid, werken partijen een systeem van verslaglegging en verantwoording uit dat met minimale lasten voor beide partijen kan worden uitgevoerd.
4. Het verpakkende bedrijfsleven continueert daarnaast haar activiteiten zoals die bestaan onder "Nederland schoon". Hier worden nog verdere afspraken over gemaakt.
5. Partijen houden elkaar zo veel en tijdig mogelijk op de hoogte van de communicatie-activiteiten over de aanpak van zwerfafval.

Artikel 6. Vergoeding voor inzameling van kunststof

1. Gemeenten krijgen een vergoeding vanuit het fonds, als bedoeld in artikel 2, voor alle benodigde kosten die ze moeten maken voor de uitvoering van deze overeenkomst.
2. De vergoeding, bedoeld in het eerste lid, zal alleen gegeven worden voor kunststof verpakkingsafval dat voldoet aan hergebruiksnormen als bedoeld in artikel 9, zesde en zevende lid.

Artikel 7. Berekening van vergoeding voor inzameling van kunststof

1. Ter bepaling van de hoogte van de vergoeding, bedoeld in artikel 6, eerste lid, wordt een drietal kostenstudies gedaan waarbij apart wordt gekeken naar het inzamelen en het sorteren.
2. De kostenstudies, bedoeld in het eerste lid, worden elk uitgevoerd door een onafhankelijke, deskundige organisatie die door elk van de partijen goedgekeurd moet worden.
3. De eerste kostenstudie stelt de gemiddelde kosten vast die in 2012 worden gemaakt voor de inzameling van kunststof. Op basis van deze kosten vindt in 2013 de vergoeding, bedoeld in artikel 6, eerste lid, plaats. De vergoeding voor inzamelen in 2013 kan voor een gemeente niet hoger zijn dan de vergoeding in 2012 voor bronscheiding (per kg ingezameld materiaal).
4. De eerste kostenstudie, bedoeld in het derde lid, wordt verricht door onderzoek te doen naar de kosten die door 20-30 verschillende representatieve gemeenten (of zoveel als nodig is om tot een statistisch verantwoorde representatieve steekproef te komen) worden gemaakt. Bij de representatieve gemeenten zitten in ieder geval gemeenten uit de volgende categorieën:
 - a. Inzameling door bronscheiding en met nascheiding (2 of 3 uit gebied Omrin);
 - b. Verschillen in stedelijkheidsklasse;
 - c. Inzameling met een haalsysteem en met een brengsysteem;
 - d. Inzameling met een eigen dienst en uitbested.
5. Een tweede kostenstudie onderzoekt de mogelijkheden om de kosten voor inzameling, sortering en vermarkting van kunststof verpakkingsafval naar een zo laag mogelijk niveau te brengen. Dit gebeurt door een internationale vergelijking en een marktvergelijking.

De studie moet reëel zijn voor de Nederlandse marktsituatie en rekening houden met de kosten die gemaakt moeten worden door de verschillende gemeenten en de te behalen streefpercentages.

6. De kostprijs die uit de tweede kostenstudie komt, is de vergoeding, bedoeld in artikel 6, eerste lid, voor 2018. De vergoeding voor de jaren 2014, 2015, 2016 en 2017 wordt vastgesteld door het verschil tussen de vergoeding in 2018 en 2013 in gelijke jaarlijkse stappen te overbruggen.
7. Een derde kostenstudie wordt uitgevoerd in 2018 en is een herhaling van de tweede kostenstudie, maar dan geactualiseerd naar de situatie in 2018. De vergoeding, bedoeld in artikel 6, eerste lid, voor 2022 wordt hierdoor vastgesteld. De vergoeding voor de jaren 2019, 2020, en 2021 ontstaat door het verschil tussen de vergoeding in 2022 en 2018 in gelijke jaarlijkse stappen te overbruggen.
8. Een Bonus/malus systeem kan een onderdeel zijn van de vergoedingensystematiek.
9. De vergoedingensystematiek wordt op basis van bovenstaande kostenstudies verder uitgewerkt in een werkgroep waarin vertegenwoordigers van partijen deelnemen.

Artikel 8. Ketenregie

1. Gemeenten faciliteren het verpakkende bedrijfsleven bij het invullen van hun verantwoordelijkheid voor kunststof verpakkingsafval op grond van het Besluit.
2. Vanaf 1 januari 2015 zorgen de gemeenten ook voor het sorteren van kunststofverpakkingsafval. Gemeenten kunnen vanaf 1 januari 2015 ook kiezen voor het zelf vermarkten van het her te gebruiken materiaal. In 2013 en 2014 blijft het verpakkende bedrijfsleven het her te gebruiken materiaal sorteren en vermarkten³.
3. In een werkgroep waaraan vertegenwoordigers van partijen deelnemen, worden de afspraken uit het eerste en tweede lid verder uitgewerkt en vastgelegd.

Artikel 9. Doelen ten aanzien van hergebruik

1. Voor de materiaalsoorten kunststof en hout gelden vanaf 2013 hogere hergebruikpercentages dan het percentage dat op dit moment in het Besluit is opgenomen.
2. Voor de periode 2013 tot en met 2022 worden de volgende hergebruikpercentages afgesproken:

Materiaal	2013	2014	2015	2016	2017.....	2022
Kunststof	43	44	45	46	47.....	52
Hout	27	29	31	33	35.....	45

3. De percentages, bedoeld in het tweede lid, worden onverminderd artikel 18 opgenomen in het Besluit.
4. Partijen streven er naar om de percentages, bedoeld in het tweede lid, sneller te behalen, namelijk in 5 jaar. Partijen streven naar het behalen van de volgende percentages voor de periode 2013 tot en met 2017.

Materiaal	2013	2014	2015	2016	2017
Kunststof	44	46	48	50	52
Hout	29	33	37	41	45

5. Het percentage hergebruik van alle materialen wordt bepaald door de hoeveelheid die voldoet aan kwaliteitsnormen, bedoeld in het zesde en zevende lid, én daadwerkelijk wordt ingezet voor hergebruik, zoals voortvloeiend uit de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen.
6. Voor kunststof gelden de DKR- specificaties (www.dkr.de) of vergelijkbare geaccepteerde gecertificeerde normen.
7. In een werkgroep onder eindverantwoordelijkheid van het ministerie van I&M, waaraan vertegenwoordigers van partijen deelnemen, worden in 2012 de kwaliteitsnormen voor hergebruikt materiaal bepaald die van toepassing zijn op deze overeenkomst. Uitgangspunt daarbij is zo hoogwaardig mogelijk hergebruik zonder dat dat ten koste gaat van de hoeveelheid hergebruik. De in 2012 gemaakte afspraken zijn daarbij het uitgangspunt.

³ De status quo voor wat betreft ketenregie in 2013 en 2014 geldt alleen voor bronscheidingsgemeenten, omdat nascheidingsgemeenten nu al sorteren en vermarkten. De status quo is opgenomen om gemeenten de ruimte te geven.

8. Als verenigingen, clubs en maatschappelijke organisaties actief bijdragen aan de inzameling, zal in overleg met de gemeente, zo goed mogelijk worden gefaciliteerd dat een deel van de opbrengsten van diverse afvalstromen naar hen terugvloeien.
9. Met het oog op verdere optimalisatie van het hergebruikpercentage van herbruikbaar verpakkingshout zullen partijen in een werkgroep, onder eindverantwoordelijkheid van het ministerie van I&M, waaraan vertegenwoordigers van partijen deelnemen, onderzoeken welke concrete afspraken er gemaakt kunnen worden om de problematiek van dalend hergebruik versus niet-toelaatbaar bijstoken van herbruikbaar hout in energiecentrales en andere verbrandingsinstallaties aan te pakken en te regelen.
10. Als invulling van de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen worden papier en karton brongescheiden ingezameld.

Artikel 10. Inzamelmethode kunststof

1. Als een bronscheidingsgemeente overgaat op nascheiding dan mag de hoeveelheid hergebruik niet terugvallen ten opzichte van het niveau van 2012.
2. Een nascheidingsgemeente kan blijven nascheiden mits de hoeveelheid hergebruik niet terugvalt ten opzichte van het huidige niveau (2012).
3. Bij vergoeding uit het fonds is vergoeding voor bronscheiding het uitgangspunt⁴. De vergoeding uit het fonds is voor bron-en nascheiding gelijk.
4. Installaties die de gemeenten inzetten voor nascheiding moeten hergebruiksmateriaal kunnen produceren dat voldoet aan de (dan) geldende normen.
5. Het verpakkende bedrijfsleven start per 1 januari 2014 een (Plastic Heroes) inzamelsysteem voor kunststof bij sportaccommodaties. Hierbij worden de gebruikers gericht gemotiveerd (door middel van een goed doel) met de boodschap "afval is grondstof".

Artikel 11. Statiegeld Petflessen

1. Indien voldaan is aan de volgende prestatiegaranties wordt de keuze voor het inzamelen van grote PET-frisdrankflessen met een statiegeldsysteem op zijn vroegst per 1 januari 2015 vrijgegeven⁵:
 - a. groei van zo hoogwaardig mogelijk hergebruik van huishoudelijk kunststofafval naar 90 kton, exclusief de statiegeldstroom;
 - b. plaatsing van een inzamelingsbak bij alle supermarkten in Nederland, in overleg met de gemeenten;
 - c. gebruik van minimaal 25% recyclaat in nieuwe PET frisdrankflessen;
 - d. einde van het gebruik van pvc als verpakkingsmateriaal in supermarkten, tenzij niet anders mogelijk is;
 - e. afschaffing van gratis plastic draagtassen in supermarkten of vervanging door een duurzaam alternatief;
 - f. een pilot als bedoeld in artikel 3, zesde lid, is uitgevoerd voor inzameling en hergebruik van drankenkartons, zowel in bronscheidende als nascheidende gemeenten;
 - g. het kennisinstituut bedoeld in artikel 4, operationeel is en werkend aan een verpakkingsagenda met concrete en heldere doelen.
2. Partijen werken voor de prestatiegaranties, bedoeld in het eerste lid, een methodiek uit waarmee in 2014 op éénduidige wijze bepaald kan worden of aan de garanties is voldaan.
3. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu zal de Tweede Kamer der Staten-Generaal per brief op de hoogte stellen van de uitkomst van de toetsing of voldaan is aan de prestatiegaranties, bedoeld in het eerste lid.
4. In 2013 zullen, onverminderd artikel 18, de niet in werking zijnde artikelen 8 tot en met 11 van het Besluit, die verplichten tot statiegeld, komen te vervallen.
5. Het verpakkende bedrijfsleven kondigt bij partijen het afschaffen van statiegeld op PET-frisdrankflessen uiterlijk 6 maanden van te voren aan.
6. Mogelijke negatieve effecten van het afschaffen van statiegeld voor grote PET-frisdrankflessen, zullen op de volgende manieren worden tegengegaan:

⁴ Gemeenten kunnen pilots starten die de mogelijkheden van andere inzamelsystemen onderzoeken.

⁵ Bij de formulering van de prestatiegaranties is de tekst van motie van Tweede Kamerlid van der Werf c s gevolgd (kamerstukken II 2011/12, 30 872, nr. 107).

- a. door een door het verpakkende bedrijfsleven gefinancierde campagne waarmee het publiek adequaat wordt voorgelicht over de afschaffing. De inhoud van de campagne wordt bepaald door de drie partijen gezamenlijk.
 - b. door tot 1 jaar na het afschaffen van statiegeld inzameling door bestaande verkoopkanalen van grote PET-flessen binnen of in de directe omgeving van het verkooppunt mogelijk te laten zijn;
 - c. doordat partijen zich maximaal inspannen om te voorkomen dat er een separaat inzamelingskanaal voor grote PET-flessen ontstaat;
 - d. door een ruimhartig overgangsregime zodat de consument reeds betaald statiegeld terugkrijgt.
7. Om te garanderen dat het milieurendement minimaal gelijk blijft of toeneemt, wordt door het verpakkende bedrijfsleven het gehalte hergebruikt PET in flessen opgevoerd.
 8. Ter uitvoering van het zevende lid komt er een methode waarmee bepaald wordt wat technisch (incl. voedselveiligheid) maximaal mogelijk is als percentage voor hergebruikt materiaal in een PET-fles (klein en groot). Met deze methode zal tevens gekeken worden naar andere verduurzamingsmogelijkheden, waaronder het gebruiken van organisch PET.
 9. Het percentage, dat voortkomt uit de methode, bedoeld in achtste lid, zal gelden voor 2018. Daar wordt in gelijke stappen naar toegewerkt. Het minimumpercentage voor 2018 is: gemiddeld 23% hergebruik in de kleine PET-flessen en gemiddeld 28% hergebruik in de grote PET-flessen.
 10. In 2018 volgt er weer een methode die de stappen naar 2022 op dezelfde wijze bepaalt.
 11. Er wordt geborgd dat de hoeveelheid hergebruik minimaal gelijk blijft. De massa die samenhangt met de statiegeldflessen is nu 25 kton/jaar, in totaal wordt nu vanuit de huishoudens 60 kton/jaar hergebruikt. De totale hoeveelheid hergebruikt kunststof materiaal vanuit de huishoudens zal na afschaffing niet onder de 85 kton/jaar komen.

Artikel 12. Kosten verbonden aan afschaffen statiegeld

1. De gemeenten moeten kosten maken als gevolg van het afschaffen van statiegeld doordat:
 - a. extra (voormalige statiegeld-)flessen die in het restafval komen;
 - b. extra (voormalige statiegeld-)flessen die in vuilnisbakken op straat komen;
 - c. extra (voormalige statiegeld-)flessen die in zwerfafval terecht komen.
2. Begin 2016 wordt door een onafhankelijke organisatie een onderzoek gestart waarmee door middel van steekproeven de hoogte van de kosten, bedoeld in het eerste lid, worden bepaald.
3. De kosten, bedoeld in het eerste lid, worden door het verpakkende bedrijfsleven vergoed voor de periode vanaf het moment dat statiegeld afgeschaft is tot en met 2022.
4. Alleen de bronscheidingsgemeenten komen in aanmerking voor de vergoeding van de kosten ten gevolge van de (voormalige) statiegeldflessen die in het restafval terecht komen.
5. Het onderzoek, bedoeld in het tweede lid, wordt in 2021 herhaald.
6. De onderzoeken bedoeld in het tweede en vijfde lid bestaan uit de volgende steekproeven:
 - a. bepalen hoeveelheid (voormalige) statiegeldflessen in restafval, gebeurt alleen in bronscheidingsgemeenten;
 - b. bepalen van de hoeveelheid (voormalige) statiegeldflessen in de vuilnisbakken op straat, gebeurt in bron- en nascheidingsgemeenten;
 - c. bepalen van de hoeveelheid (voormalige) statiegeldflessen in het zwerfafval gebeurt in bron- en nascheidingsgemeenten.
7. De kosten, bedoeld in het derde lid, worden met terugwerkende kracht vergoed over de periode dat het statiegeld is afgeschaft.
8. Er wordt een voorschot van 5 miljoen euro per jaar verstrekt vanaf het moment van afschaffing tot en met 2016. Als de vergoeding in 2016 bepaald is, wordt er verrekend met dit voorschot.
9. Vergoeding van de kosten, bedoeld in het derde lid, en eventueel terugstorten vindt plaats via de VNG.

Artikel 13. Monitoring

1. In een werkgroep onder leiding van vertegenwoordigers van het ministerie van Infrastructuur en Milieu met daarin vertegenwoordigers van Gemeenten en van het

verpakkende bedrijfsleven wordt vastgesteld hoe het hergebruikspercentage van al het verpakkingsafval wordt gemonitord. Deze monitoringssystematiek zal ook door de ILT worden beoordeeld.

2. Het ministerie van I&M bereidt een wijziging van het Besluit voor waardoor de plaats in de keten vanaf waar nu bij de uitvoering van de raamovereenkomst uit 2007 hergebruik van kunststof gemeten wordt, wordt vastgelegd. Als de Europese interpretatie van de EU-richtlijn inzake verpakkingen⁶ daar aanleiding toe geeft, wordt de plaats in de keten, bedoeld in de eerste volzin, aangepast.
3. Om onduidelijkheid over de uitleg van het meetpunt voor kunststof, bedoeld in het derde lid, weg te nemen, komt er een zorgvuldige communicatie. De bedrijven nemen hierin het voortouw, maar de communicatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van partijen.
4. Het ministerie van I&M bereidt een wijziging van het Besluit voor waarmee een systematiek voor de registratie van bedrijfsafval zo mogelijk wordt opgenomen in het Besluit. De kosten voor de registratie worden vergoed door het verpakkende bedrijfsleven.

Artikel 14. Evaluatie en monitoring van deze overeenkomst

1. Partijen zetten zich tijdig aan het ontwerpen en plannen van een evaluatie van deze overeenkomst, zodanig dat de uitkomsten van die evaluatie in 2017, indien door partijen nodig geacht in 2018 hun beslag kunnen krijgen. Dit zal gebeuren binnen de hoofdlijnen en doelstellingen van deze overeenkomst.
2. Jaarlijks worden de gemaakte afspraken gemonitord door partijen. Op basis van deze monitoring informeert het ministerie van I&M de Tweede Kamer per brief over de voortgang.

Artikel 15. Werkgroepen

De werkgroepen, bedoeld in de artikelen 7, negende lid, 8, derde lid, 9, zevende en negende lid en 13, eerste lid, bepalen hun opdracht op basis van deze overeenkomst. In die werkgroepen wordt onder ander bepaald hoe hoog de kosten zullen zijn, hoe de bezetting is en hoe de taakverdeling is.

Artikel 16. Onderzoeken

De onderzoeken die voor de uitvoering van deze overeenkomst worden uitgevoerd worden gefinancierd door het verpakkende bedrijfsleven.

Artikel 17. Overleg tussen partijen

Partijen gaan met elkaar in overleg om deze overeenkomst aan te passen indien bepaalde omstandigheden volgens één of meer partijen daartoe aanleiding geven.

Artikel 18. Aanpassing van regelgeving

Voor zover de afspraken in deze overeenkomst zien op aanpassing van het Besluit geldt het voorbehoud dat wijzigingen van het Besluit moeten worden voorgelegd aan de ministerraad en de beide Kamers der Staten-Generaal. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu spant zich in tot het in procedure brengen van de voorstellen tot wijziging van wet-en regelgeving, bedoeld in de eerste volzin.

Artikel 19. Unierecht

De afspraken van deze overeenkomst zullen in overeenstemming met het Unierecht worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 20. Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze overeenkomst treedt, met uitzondering van de artikelen 4, eerste lid, onder c, 5, tweede en derde lid, 6 en 7 en 8, voor de Rijksoverheid en het verpakkende bedrijfsleven in werking met ingang van de dag nadat het door deze partijen is ondertekend.
2. Deze overeenkomst treedt voor gemeenten in werking met ingang van de dag nadat het door de belangenbehartiger van de Gemeenten is ondertekend. Vanaf die dag zullen

⁶ Richtlijn nr. 94/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 20 december 1994 betreffende verpakking en verpakkingsafval (PbEG L 365).

vertegenwoordigers van Gemeenten deelnemen aan de werkgroepen, bedoeld in 9, zevende en negende lid en 13, eerste lid.

3. De artikelen 4, eerste lid, onder c, 5, tweede en derde lid, 6 en 7 en 8, van deze overeenkomst treden voor de Rijksoverheid en het verpakkende bedrijfsleven in werking op de dag waarop de overeenkomst overeenkomstig het tweede lid voor gemeenten in werking treedt.
4. Deze overeenkomst eindigt op 31 december 2022.

Artikel 21. Openbaarmaking

1. Binnen 4 weken na ondertekening door de rijksoverheid en het verpakkende bedrijfsleven van deze overeenkomst wordt de tekst daarvan gepubliceerd in de Staatscourant.
2. De ondertekening van deze overeenkomst door Gemeenten wordt bekendgemaakt in de Staatscourant.

Aldus overeengekomen en in drievoud ondertekend

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,

Joop Atsma

Datum: 27-06-2012

Plaats: 's-Gravenhage

Namens het verpakkende bedrijfsleven,

Freek Rijna

Datum: 27-06-2012

Plaats: Breukelen

De voorzitter van VNG,

Annemarie Jorritsma

Datum: 20-12-2012

Plaats: Almere

Addendum Raamovereenkomst Verpakkingen over de aanpak van de dossiers verpakkingen en zwerfafval voor de jaren 2013 t/m 2022

Overwegende dat:

- Op 27 juni het verpakkende bedrijfsleven en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu de Raamovereenkomst over de aanpak van de dossiers verpakkingen en zwerfafval voor de jaren 2013 t/m 2022 hebben getekend.
- Hiermee een basis is gelegd om een systeem van bekostiging van inzameling en hergebruik op te zetten waarmee de verpakkingenbelasting komt te vervallen (TK 28694 – 93).
- De Tweede Kamer heeft ingestemd met ondertekening door Staatssecretaris Atsma van de Raamovereenkomst waarin de afschaffing van de verplichting tot statiegeld in 2015 is opgenomen (motienr 30 872, nr. 101).
- Bij motie van het lid Van der Werf c.s. is verzocht om in 2014 een ijkmoment en –methodiek vast te stellen op basis waarvan de keuze wordt vrijgegeven voor het inzamelen van grote PET frisdrankenflessen met een statiegeldsysteem op zijn vroegst per 1 januari 2015 (motienr 30 872, nr. 107).
- De VNG deze overeenkomst op dat moment nog niet kon ondertekenen vanwege de grote bezwaren van de achterban met betrekking tot de voorwaarden waaronder de verplichting tot statiegeld zou worden afgeschaft. Daarnaast bood het akkoord voor de VNG onvoldoende perspectief op verduurzaming van de verpakkingketen.
- Naar aanleiding van deze bezwaren heeft de VNG een commissie onder leiding van Hans van der Vlist gevraagd advies uit te brengen over de overeenkomst en de aanscherping van de duurzaamheidsambities.
- Tijdens bestuurlijke ledenbijeenkomsten van de VNG is het advies van de commissie Van der Vlist is toegelicht.
- Op grond van deze bestuurlijke ledenbijeenkomsten en op advies van de VNG-commissie Milieu en Mobiliteit het VNG-bestuur heeft besloten de aanbevelingen over te nemen en als basis te gebruiken voor verdere gesprekken met het verpakkende bedrijfsleven en het Ministerie.

Afspraken

De partijen zijn gezamenlijk tot de volgende aanvullingen en verduidelijkingen op de Raamovereenkomst gekomen, dit laat de verplichtingen uit de Raamovereenkomst onverlet. De Raamovereenkomst is leidend ten opzichte het addendum.

1.1 Visie en Kwaliteit

De partijen hebben gezamenlijk de expliciete ambitie om te komen tot een transitie naar een gesloten grondstoffenkringloop. De leidende principes om hiertoe te komen zijn:

- a. Om de doelstellingen te behalen zijn partijen afhankelijk van elkaar waarbij iedere partij haar eigen rol en verantwoordelijkheid heeft. Het verpakkende bedrijfsleven werkt samen met de gemeenten om hun hergebruikdoelstellingen te realiseren. Gemeenten hebben vanuit de Wet Milieubeheer de zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval. Daarnaast richt de gemeente de lokale publieke ruimte in en heeft haar eigen milieu- en duurzaamheidsambities te verwezenlijken.
- b. Iedere partij mag het proces op haar eigen tempo en op haar eigen manier vorm geven binnen de kaders van de Raamovereenkomst. Dit houdt in dat gemeenten en bedrijven vrij zijn in de keuze van de in te zetten middelen, maar zich wel verplichten tot het bereiken van de gestelde doelen. Gemeenten en bedrijven hebben de vrijheid om door zelf een hoger ambitieniveau te formuleren. Door middel van de gezamenlijke verduurzamingsagenda (artikel 3 Raamovereenkomst) worden concrete en afdwingbare afspraken gemaakt met als doel de garantie voor significant toenemend milieurendement.
- c. De toekomst ligt in gesloten kringlopen van materialen en/of verpakkingen, in combinatie met preventie en aangevuld door nuttige toepassing voor energie waar dat zonder meer betere milieuprestaties oplevert.

- d. Het streven naar minimaal kwaliteit- en energieverlies in de kringlopen van materialen en/of verpakkingen is cruciaal, dit begint bij 'ecodesign' en eindigt bij een zo hoog mogelijke zuiverheid van recycling en een zo hoogwaardig mogelijke toepassing. Omdat iedere kringloop uiteindelijk altijd energie zal blijven kosten is het ook van belang de totale massa van verpakkingen te verminderen (artikel 3 lid 2 Raamovereenkomst).
- e. Binnen de periode dat deze Raamovereenkomst loopt, worden belangrijke stappen in de richting van een grondstoffenkringloop en een circulaire economie genomen. Tot die tijd financiert het bedrijfsleven de gemeenten in haar uitvoeringstaak op een manier die voldoende zekerheid biedt om investeringen mogelijk te maken en geen beperking kent voor de hoeveelheid in te zamelen materiaal. Hierbij wordt gestreefd naar een kostenefficiënt systeem om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden (artikel 2 Raamovereenkomst).
- f. Om een verdere verduurzaming van verpakkingsmaterialen te realiseren stelt het Kennisinstituut, bedoeld in artikel 4, eerste lid, uiterlijk in 2013 een verduurzamingsagenda voor verpakkingen vast waarin concrete en afrekenbare doelen zijn opgenomen, met als uitgangspunt de hoogst haalbare doelen. Uitgangspunten bij het vaststellen van de verduurzamingsagenda zijn *re-use*, *re-cycling* en *renew*. Overeenstemming over deze termen en definities is van belang bij het opstellen van, en het geven van navolging aan, deze agenda. In lijn met de Verpakkingenrichtlijn (94/62) en de Wet milieubeheer (Wm) wordt het volgende verstaan onder *re-use* en *recycling*:
Re-use : elke handeling waarbij producten of componenten die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als dat waarvoor zij waren bedoeld. *Re-use* is een vorm van (afval) preventie. Eenzelfde verpakking wordt opnieuw gebruikt. Bijvoorbeeld: Navullingen beschikbaar stellen voor consumenten, zodat de eerste verpakking hergebruikt kan worden.
Recycling: elke nuttige toepassing waardoor afvalstoffen opnieuw worden bewerkt tot producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel. Dit omvat het opnieuw bewerken van organisch afval, maar het omvat niet energieteerugwinning, noch het opnieuw bewerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof of als opvulmateriaal.

1.2 preventie

1. In lijn met de verschillende E(E)G –richtlijnen, met name de kaderrichtlijn afvalstoffen (2008/98), wordt onder preventie het volgende verstaan:
 “maatregelen die worden genomen voordat een stof, materiaal of product afvalstof is geworden, ter vermindering van: a. de hoeveelheid afvalstoffen, inclusief via het hergebruik van producten of de verlenging van de levensduur van producten; b. de negatieve gevolgen van de geproduceerde afvalstoffen voor het milieu en de menselijke gezondheid, of c. het gehalte aan schadelijke stoffen in materialen en producten”.

Preventiedoelstellingen –en plannen moeten worden gemaakt in het licht van de algehele milieudruk van de product-verpakkingscombinatie. Het gebruik van meer verpakkingsmateriaal kan in bepaalde gevallen (bijvoorbeeld ten gevolge van een betere bescherming van het product) tot lagere milieudruk leiden.

Dat neemt niet weg, dat er voor preventie nog veel potentieel is, zowel op korte termijn middels reductie van verpakkingsmateriaal als op langere termijn, middels optimalisatie van product-verpakkingscombinaties.

Quick wins 2013

Elimineren van (gewicht van) verpakkingen zonder toegevoegde waarde aan het product.

- Openen van een meldpunt bij het Kennisinstituut waar burgers voorbeelden melden.
- Quick scan winkelkanalen, hierbij de nadruk leggen op de kanalen met het meeste potentieel: bijvoorbeeld: levensmiddelen, vlees/vleeswaren, groenten/fruit, doe-het-zelf, bloemen/planten, drogisterijen, 'gemengde' branche en speelgoed.
- Zie bijlage voor een overzicht van praktijkvoorbeelden van verpakkingspreventie.
- De quick scan resulteert minimaal in eenzelfde hoeveelheid nieuwe voorbeelden.

Preventieplannen

Vanaf 2013 stellen alle relevante branches een preventieplan op voor 2018 ter verduurzaming van de gebruikte productverpakkingscombinaties in de branche. In 2018 stellen zij eenzelfde op voor 2022. Uitgangspunt hiervoor zijn de hoogst haalbare doelen. Deze worden door het Kennisinstituut vastgesteld en zijn onderdeel van de verduurzamingsagenda (artikel 4 lid 3 jo artikel 3 lid 1 Raamovereenkomst).

De relevante branches worden bepaald door het Kennisinstituut op basis van het meeste potentieel.

Het preventieplan is gebaseerd op een analyse die in het eerste jaar plaatsvindt. Er zal worden gewerkt met een nog op te zetten methodiek, vastgesteld door het Kennisinstituut (1e helft 2013). Volgens deze methodiek worden een aantal exemplarische bedrijven per branche geanalyseerd. Aan de hand van de uitkomsten worden de hoogst haalbare doelen per branche vastgesteld. Deze doelen en de route ernaartoe worden in het preventieplan vastgelegd.

Een doel van een preventieplan kan bijvoorbeeld zijn: meer gerecycled materiaal inzetten in verpakkingen in de branche. De route ernaartoe kan zijn dat er overleg vanuit de branche met een aantal belangrijke leveranciers en partijen uit de verpakkingsindustrie gestart wordt om af te spreken hoe er, onder andere met behoud van (voedsel)veiligheid en sterkte eigenschappen van de verpakking, meer gerecycled materiaal ingezet kan worden. Het Kennisinstituut ondersteunt de branche hierbij met kennis.

De analyse wordt uitgevoerd onder auspiciën van het Kennisinstituut. Gedurende de looptijd van het preventieplan monitort het Kennisinstituut de voortgang. Na vijf jaar wordt de analyse opnieuw uitgevoerd, gebruik makend van dezelfde methode als bij de eerste analyse. De branche zal zorg moeten dragen om de gestelde doelen te halen.

De preventieplannen zijn openbaar en de burger wordt actief betrokken. Daartoe krijgt de burger de mogelijkheid door melding te kunnen doen van in hun ogen overbodig gebruik van verpakkingsmateriaal. Het Kennisinstituut zal, in samenwerking met de branches, de burger hierover informeren.

Een preventieplan bevat de volgende onderdelen:

- Verpakkingen die beter recyclebaar zijn;
- Verpakkingen met een groter aandeel gerecycled materiaal;
- Navulverpakkingen;
- Verpakkingen die minder grondstoffen nodig hebben (lichtere verpakkingen);
- Verpakkingen van producten die minder water of lucht bevatten;
- Verpakkingen die de houdbaarheid van het product verlengen;
- Verpakkingen die productverspilling, -beschadiging of –uitval tegengaan.
- Verpakkingen die minder overlast door zwerfafval geven

1.4. Inzamelkanalen

Indien in 2014 is voldaan aan de prestatiegaranties zoals genoemd in artikel 11 lid 1, wordt de keuze vrijgegeven voor het inzamelen van grote PET- frisdrankflessen met een statiegeldsysteem op zijn vroegst per 1 januari 2015. In artikel 11 lid 6 sub c van de Raamovereenkomst is bepaald dat betrokken partijen zich maximaal inspannen om te voorkomen dat er een separaat inzamelingskanaal voor grote PET-frisdrankflessen zonder statiegeld ontstaat.

Een gemeente kan wanneer derden, bijvoorbeeld detaillisten, daarom verzoeken, deze aanwijzen tot een inzamelpunt van PET-flessen. In het kader van de aanwijzing als inzamelpunt kunnen nadere afspraken worden gemaakt met de inzamelende persoon of instantie over bijvoorbeeld de wijze van inzameling, opslag en de afgifte aan de gemeente, monitoring, etc. (art.10.28 Wm/ afvalstoffenverordening gemeenten). In beginsel gaat de opbrengst van het ingezamelde PET naar de gemeente.

1.5 Zuiverheidsnormen

De werkgroep vergoedingen/kwaliteit (met deelname van VNG, I&M en verpakkend bedrijfsleven) hebben de kwaliteitseisen voor kunststof verpakkingsafval vastgesteld voor 2013 en 2014: 'de kunststofstromen PET, PE, PP, kunststoffolie en mixkunststoffen moeten voldoen aan de hoogste standaarden van de DKR normen. Hoogwaardigheid van recycling is geborgd doordat het gewicht van de monostromen PET, PE, PP en kunststoffolie altijd ten minste 45% uitmaken van het totaal aan kunststofstromen dat beschikbaar komt na sortering.'

In 2013 zullen de kwaliteitseisen voor 2015 en verder door de werkgroep vergoedingen/kwaliteit worden vastgesteld. Hierbij zijn de voor 2013 en 2014 geformuleerde eisen het uitgangspunt en zal er geen sprake zijn van achteruitgang van kwaliteitseisen noch van de hoeveelheid gerecycled materiaal.

1.6 Percentage recycling in grote PET-flessen

De borging dat de kwaliteit van het ingezamelde PET-materiaal hoogwaardig en 'foodgrade proof' is, ligt in het feit dat er in de Raamovereenkomst is afgesproken, dat het % recycleat in grote PET flessen voor frisdranken moet groeien van 25% in 2013 (artikel 11, lid 1c) naar minimaal 28% in 2018 (artikel 11, lid 9). Onafhankelijk van de inzamelmethodiek van deze PET-flessen (bronscheiding, nascheiding, statiegeld), moeten deze percentages gerealiseerd worden en dus zal de vereiste kwaliteit daarmee geborgd zijn.

1.7 Prestatiegaranties vrijgeven van het statiegeldsysteem

De prestatiegaranties, waaraan moet worden voldaan om het verplichte statiegeldsysteem voor grote PET-frisdrankenflessen vrij te geven, zijn verwoord in de Raamovereenkomst onder artikel 11 lid 1. Deze prestatiegaranties worden hierbij nader omschreven en gedefinieerd. Tevens wordt de monitoringsystematiek vastgesteld. Deze systematiek wordt zover wettelijk mogelijk met inachtneming van art. 18 van de Raamovereenkomst in wetgeving gebracht en kan op die wijze ook worden gehandhaafd.

a. Groei van zo hoogwaardig mogelijk hergebruik van huishoudelijk kunststofafval naar 90 kton, exclusief de statiegeldstroom.

Toelichting:

- *Zo hoogwaardig mogelijk hergebruik*: volgens de kwaliteitseisen 2013/2014 zoals afgesproken in de werkgroep Vergoedingen.
- *Huishoudelijk kunststofafval naar 90 kton*: geldt voor 2013. Inzamelen kunststofafval middels bestaande of nieuwe systemen, exclusief statiegeld.

Monitoring:

- Opgave ktonnen hergebruik huishoudelijke kunststofafval door Nedvang (in opdracht van Afvalfonds Verpakkingen) aan Rijksoverheid (I&M, Agentschap NL, ILT).

b. Plaatsing van een inzamelbak bij alle supermarkten in Nederland, in overleg met de gemeenten.

Toelichting:

- *Inzamelbak*: Verzamelcontainer van 3 tot 5 m³.
- *Supermarkt*: winkel met meerdere soorten dagelijkse artikelen en een minimale oppervlakte van 200m².
- *In overleg met de gemeenten*: het staat de gemeente vrij te kiezen om wel of niet een inzamelbak te laten plaatsen.

Monitoring:

- Per supermarkt een registratie (getekend formulier door de gemeente) of er door de gemeente wel of geen toestemming is gegeven een bak te plaatsen.
- Opgave door Kunststof Hergebruik B.V. of de bak geplaatst is.

c. Gebruik van minimaal 25% recycleat in nieuwe PET frisdrankflessen.

Toelichting:

- *Nieuwe PET-frisdrankflessen*: betreft statiegeldflessen, zoals gedefinieerd in de Verpakkingsverordening van het Productschap Dranken: kunststofflessen voor frisdranken en waters groter dan 0,5 liter.
- *Minimaal 25% recycleat*: gemiddeld minimaal 25% recycleat.

Monitoring:

- Controle bij een voldoende aantal bedrijven die samen 95% van de markt vertegenwoordigen.
- Controle middels een accountant verklaring van de betreffende bedrijven.

d. Einde van het gebruik van pvc als verpakkingsmateriaal in supermarkten, tenzij niet anders mogelijk.

Toelichting:

- Betreft het aantreffen van *pvc als verpakkingsmateriaal* in een supermarktketen, niet in een individuele supermarkt.
- *Supermarktketens*: opnemen in de inkoopvoorwaarden; leveranciers leveren geen pvc verpakking, tenzij niet anders mogelijk.
- *Tenzij niet anders mogelijk*: Het Kennisinstituut stelt hiervoor een lijst op.

Monitoring:

- Supermarktketen handhaven naar hun leveranciers en publiceren op hun website en/of duurzaamheidsverslag.

e. Afschaffing van gratis plastic draagtassen in supermarkten of vervanging door een duurzaam alternatief.

Toelichting:

- *Gratis plastic draagtassen*: gratis tasjes/zakjes (bij de kassa) bedoeld voor het dragen van de boodschappen. Niet van toepassing op tasjes/zakjes bedoeld als verpakkingsmateriaal (bijvoorbeeld groenten/fruit afdeling).
- *In supermarkten*: betreft supermarktketens niet individuele supermarkten.
- *Vervanging door een duurzaam alternatief*: Het Kennisinstituut stelt hiervoor een lijst op.

Monitoring:

- Publicatie door supermarktketens op hun website en/of duurzaamheidsverslag.

f. Een pilot als bedoeld in artikel 3, zesde lid, is uitgevoerd voor inzameling en hergebruik van drankkartons, zowel in bronscheidende als nascheidende gemeenten.

Toelichting:

- *Pilot*: een proef van een voldoende omvang om representatief te kunnen zijn, inclusief een peerreview. Ter beoordeling door het Kennisinstituut.

Monitoring:

- Pilot in 2013 uitgevoerd en afgerond, inclusief conclusies.
- Gerapporteerd onder verantwoordelijkheid van het Kennisinstituut.

g. Het Kennisinstituut bedoeld in artikel 4, operationeel is en werkt aan een verpakkingsagenda met concrete en heldere doelen.

Toelichting:

- *Kennisinstituut*: oprichting voor 31 december 2012. Benoeming onafhankelijk voorzitter Raad van Bestuur en directeur in kwartaal 1, 2013.
- In 2013 werken aan *verduurzamingsagenda*, met concrete en heldere doelen voor realisatie in 2018.

Monitoring:

- Beoordeling middels de Raad van Bestuur (met evenredige vertegenwoordiging van betrokken drie partijen).

2 Financiën

2.1 Minimum vergoeding

Om gemeenten zekerheid te bieden tot het maken van investeringen, krijgen gemeenten voor de looptijd van de raamovereenkomst een minimumvergoeding. Deze vergoeding bedraagt 95% van het bedrag van de kostenstudie 2018 (zie artikel 7 lid 5,6 Raamovereenkomst). Deze kostenstudie is naar verwachting in het voorjaar van 2013 afgerond.

2.2. Vergoedingen 2013 en 2014

De vergoedingen zijn in gezamenlijk overleg vastgesteld. De basis hiervoor is een kostenstudie naar de gemiddelde kosten voor 2012. Dit is door PwC vastgesteld op € 389 per ton (artikel 7 lid 1 Raamovereenkomst).

Om de overgang van het nieuwe vergoedingen geleidelijk te laten verlopen wordt onderzocht of vanuit de resterende middelen van het Afvalfonds een transitiebedrag van € 30 per ton kan worden vrijgemaakt. Op dit moment is het onzeker of deze claim binnen de subsidiebeschikking van het Afvalfonds past. Partijen spreken daarom af het risico in 2013 te delen. In geval de subsidiebeschikking niet wordt toegekend dragen partijen een gedeeld risico van € 15 per ton. Voor vergoeding van 2014

is geen transitiebedrag vanuit het Afvalfonds opgenomen. Het bedrijfsleven draagt het volledige risico. Indien voor de vergoeding van 2014 ook een transitiebedrag vanuit het Afvalfonds vrijkomt, delen bedrijfsleven en gemeenten het voordeel à € 15 per ton.

	2013	2014
Geen bijdrage Afvalfonds	€ 445	€ 430
In geval toekenning € 30 per ton uit Afvalfonds	€ 460	€ 445

2.3 Bonus/malus

In 2013 zal de werkgroep vergoedingen/kwaliteit aanbevelingen doen voor een bonus/malus systeem voor kunststofafval. Dit systeem wordt ingezet ter bevordering van de gesloten kunststofketen (circulaire economie).

3 Monitoring

Het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton schrijft voor dat de Producenten en Importeurs verplicht zijn de op de markt gebrachte hoeveelheid verpakkingen en de hoeveelheid ingezamelde en hergebruikte verpakkingafval te registreren en te monitoren. Deze verplichting wordt, in opdracht van het Afvalfonds Verpakkingen, uitgevoerd door de Stichting Nedvang. Op dit moment worden onduidelijkheden ervaren ten aanzien van de monitoringsresultaten. Het is in het belang van partijen om aan deze onduidelijkheid een einde te maken middels afspraken over transparantie en borging.

Afspraken in de Raamovereenkomst

In de Raamovereenkomst 2013-2022 zijn afspraken gemaakt om deze onduidelijkheden weg te nemen. De afspraken betreffen:

- Verder ontwikkelen van de monitoringssystematiek en het verduidelijken van definities.
- Verankeren van monitoring in de regelgeving, daarmee de onafhankelijkheid en transparantie borgend.

Monitoringssystematiek en verduidelijken van definities

Hierbij zal naar alle materiaalsoorten worden gekeken echter, speciale aandacht zal worden gegeven aan de monitoring van kunststof. Het betreft monitoring op de volgende gebieden:

- Hergebruik middels de inzameling bij huishoudens: huidige systematiek continueren.
- Hergebruik middels de inzameling bij bedrijven: versterking monitoringssystematiek door uitvoering te geven aan de in het Besluit op te nemen registratieverplichting voor bedrijfsafval (artikel 13 lid 4).
- Verduidelijken van de definities en versterken van de monitoringssystematiek betreffende 'op de markt' gebrachte kunststofverpakkingen.

Borging onafhankelijkheid en transparantie

- Betrouwbaarheid van de monitoringscijfers zal worden versterkt door het verbeteren van de systematiek conform de aanbevelingen van de ILT. Dit betreft onder andere invoering van structurele beoordeling van de gebruikte gegevens door onafhankelijke accountants, gebruikmakend van gevalideerde protocollen.
- Er wordt gestreefd naar intensivering van beoordelingswijze en controles.
- In een werkgroep onder leiding van vertegenwoordigers van het ministerie van Infrastructuur en Milieu met daarin vertegenwoordigers van gemeenten en van het verpakende bedrijfsleven wordt vastgesteld hoe het hergebruikpercentage wordt gemonitord. Dit leidt tot een protocol op hoofdlijnen. ILT beoordeelt of volgens monitoringssystematiek wordt gewerkt.
- Het bestuur van het Kennisinstituut wordt gevraagd advies te geven over het protocol. Zij kunnen de Raad van Advies van het Kennisinstituut daarbij betrekken
- Het Kennisinstituut behoudt dezelfde adviserende rol voor toekomstige aanpassingen van dit protocol.
- Het ministerie van IenM stelt op basis van deze adviezen uiteindelijk vast op welke wijze de beoordeling in de wetgeving wordt opgenomen.
- De ILT zal bij implementatie in regelgeving de handhaafbaarheidstoets doen.

4 Kennisinstituut

In de Raamovereenkomst 2013-2022 is in Artikel 4 afgesproken een Kennisinstituut op te richten (verder te noemen Kenniscentrum Duurzaam Verpakken [kcdv]). In artikel 4 is het volgende afgesproken:

1. De verduurzamingsagenda, bedoeld in artikel 3, wordt in 2013 vastgesteld door een op te richten onafhankelijk en deskundig Kennisinstituut. Daaraan nemen wetenschappers deel en vertegenwoordigers van:
 - a. de Rijksoverheid;
 - b. het verpakkende bedrijfsleven;
 - c. gemeenten.
2. De partijen bij deze overeenkomst bepalen gezamenlijk de samenstelling van dit Kennisinstituut, bedoeld in het eerste lid.
3. Dit instituut voert onderzoek uit en stelt in 2013 de hoogst haalbare doelen vast voor 2018 en in 2018 voor 2022.

Voor de oprichting van dit instituut in 2013 hebben partijen nadere afspraken gemaakt over de doelen, taken en bevoegdheden en financiering (zie bijlage).

5 Overige

5.1. Plan terugdringen plastic draagtassen in het winkelkanaal

Het kenniscentrum stelt onderzoek in naar middelen om aankopen thuis te krijgen op de minst milieubelastende vorm.

Aanpak:

- Op het gebied van *gedrag* zal een antwoord gezocht worden op de volgende vragen:
 - o Met welke maatregelen beïnvloed je het gedrag zo sterk mogelijk?
 - o Welke instrumenten hebben invloed op gedrag? Voorbeelden van al gebruikte instrumenten zijn:
 - Beprijzen van de tassen.
 - Communicatie op de tassen met slogans als “Deze tas kunt u makkelijk nog een keer gebruiken. En nog een keer. En dan nog een keer.” en daarnaast verwijzing dat de tas bij het plastic afval kan worden weggegooid.
- Op het gebied van *materiaal* een antwoord gezocht worden op de volgende vragen
 - o Wat is het minst milieubelastende materiaal voor een tas?
 - o Wat is de minst milieubelastende vorm voor een tas?
 - Beide vragen kunnen in verschillende situaties een ander resultaat opleveren, zoals bijvoorbeeld het verschil tussen: de supermarkt en het warenhuis.
 - Het onderzoek zal ook alternatieve mogelijkheden voor een tasje onderzoeken.
 - En het onderzoek zal alternatieve mogelijkheden voor de kleine zakjes op de groente- en fruitafdeling onderzoeken.
- Ook wordt er gekeken naar de resultaten tot nu toe en de milieu impact van deze resultaten.
 - o Resultaten tot nu toe zijn bijvoorbeeld:
 - In het supermarktkanaal zijn de hemdtastjes aan het verdwijnen en bij sommige supermarkten zijn deze al niet meer verkrijgbaar bij de kassa.
 - In de supermarkten wordt een vergoeding gevraagd voor de draagtassen.
 - Een deel van de winkeliers vraagt of een tasje nodig is.
- De volgende partijen worden in ieder geval betrokken:
 - o Supermarktbranche (CBL);
 - o Detailhandel (Detailhandel Nederland/RND);
 - o Studenten van universiteiten en hogescholen voor een brainstormsessie;
 - o Producenten van tassen en andere verpakkingsmaterialen (VMK).

Waarschijnlijk ontstaat er een mix van maatregelen, verschillend per verkoopkanaal en per type tasje. Dit wordt verwacht omdat per soort aankopen en per aankoopkanaal de maatregelen een verschillende impact zullen hebben. Het onderzoek zal uitwijzen of dit inderdaad het geval is.

5.2. Mogelijke geschillen

Indien uit de monitoringsresultaten blijkt dat de beoogde resultaten niet worden gehaald dan wel indien zich onvoorziene ontwikkelingen voordoen die van invloed zijn op de uitvoering van deze overeenkomst, treden partijen met elkaar in overleg om te bezien of aanvullende maatregelen worden getroffen. Dit alles laat echter onverlet dat de betrokken partijen hun eigen verantwoordelijkheden, verplichtingen en bevoegdheden hebben op grond van het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton.

1. Aanleiding

In de Raamovereenkomst 2013-2022 is in Artikel 4 afgesproken een Kennisinstituut op te richten (verder te noemen Kenniscentrum Duurzaam Verpakken [KCDV]). In artikel 4 is het volgende afgesproken:

1. De verduurzamingsagenda, bedoeld in artikel 3, wordt in 2013 vastgesteld door een op te richten onafhankelijk en deskundig kennisinstituut. Daaraan nemen wetenschappers deel en vertegenwoordigers van:
 - a. de Rijksoverheid;
 - b. het verpakkende bedrijfsleven;
 - c. gemeenten.
2. De partijen bij deze overeenkomst bepalen gezamenlijk de samenstelling van dit kennisinstituut, bedoeld in het eerste lid.
3. Dit instituut voert onderzoek uit en stelt in 2013 de hoogst haalbare doelen vast voor 2018 en 2018 voor 2022.

2. Doelstellingen

Het KCDV geeft advies en neemt besluiten over verduurzamingsdoelstellingen zoals in de Raamovereenkomst vastgelegd door het ministerie van I&M, het verpakkend bedrijfsleven en de VNG:

1. het vaststellen van de verduurzamingsagenda;
2. het realiseren van een circulaire verpakkingseconomie, die ook financieel sluitend is;
3. het realiseren van de hoogst haalbare efficiency in de verpakkingketen.

3. Doelen

De verduurzamingsagenda verpakkingen (raamovereenkomst, artikel 3) zal concrete projecten bevatten (artikel 3, lid 4) voor alle materiaalstromen voor het bereiken van de hoogst haalbare doelen (re-duce, re-use, re-cycle, re-new). In ieder geval zal aan de verwezenlijking van de volgende doelen (vanaf 1-1-2013 voor realisatie per 1-1-2018) worden gewerkt (artikel 3, lid 5):

- a. verhoging hergebruik PET in frisdrankflessen;
 - b. terugdringen van PVC-verpakkingen door producenten en importeurs,
 - c. terugdringen van plastic draagtassen in het winkelkanaal,
 - d. materiaalreductie van kunststofverpakkingen,
 - e. verminderen van kunststofwikkels om geadresseerd drukwerk, en
 - f. verlagen milieudruk van metalen verpakkingen.
- Uitvoering pilot naar het inzamelen en hergebruik van drankenkartons (artikel 3, lid 6). De pilot vindt plaats onder de toezicht van het KCDV en levert geschikte informatie op over:
 - a. de in de praktijk te behalen hoeveelheid en kwaliteit van ingezamelde en te recyclen drankenkartons;
 - b. de met de in onderdeel a genoemde aspecten samenhangende kosten;
 - c. milieuprestaties van de inzameling en recycling, en
 - d. het effect op andere inzamelsystemen.
 - Ondersteuningsrol van het KCDV in het genereren van kennis bij de gemeenten voor de uitvoering van hun regierol bij de inrichting van de kunststofketen (artikel 8) en het organiseren van een voortrekkersrol voor de gemeenten bij de lange termijn verduurzaming.
 - Verduurzamingsplannen van de branches: vanaf 2013 worden alle branches doorgelicht en het hoogste ambitieniveau van de verpakkingketens in die branche in kaart gebracht; aangesloten wordt bij de definitie vanuit het lap, zoals preventie, producthergebruik, materiaalhergebruik en verbranding met terugwinning van energie (alle nuttige toepassing), waarbij de milieudruk van de productverpakkingcombinaties wordt meegenomen. Er wordt naar de milieudruk in den brede gekeken; het gaat onder

andere om grondstoffen, emissies, zwerfafval, CO₂-belasting en ruimte- en watergebruik. In een 5-jaren plan wordt toegewerkt naar de hoogst haalbare ambities per branche, met de doorlichting in 2013 en uitvoering tot en met 2018.

4. Strategie

Om de doelen te bereiken, moet het KCDV vanaf het allereerste begin bekend staan om zijn:

- betrouwbaarheid
- kennisniveau
- autoriteit

Dat betekent dat het onafhankelijk moet zijn en de structuur en inrichting van het KCDV het vereiste kennisniveau moet borgen. Daarvoor dient er draagvlak te zijn, doordat Rijksoverheid, VNG en bedrijfsleven dit publiekelijk steunen en een aantal concrete randvoorwaarden opstellen, waaraan het KCDV moet voldoen. Daarnaast betreft het KCDV andere publieke en private partijen als NGO's, andere kennisinstellingen, materiaalorganisaties, verwerkers en afvalmanagementbedrijven.

Zichtbaarheid is noodzakelijk. Een aantal aansprekende resultaten zullen op korte termijn geboekt moeten worden. In 2013 moeten er een aantal goede voorbeelden zijn (quick wins), voor de lange termijn een aantal fundamentele onderzoeken. Bedrijfsleven en gemeenten moeten nauw bij de uitvoering worden betrokken.

Er is een structurele en adequate bekostiging noodzakelijk. (zie punt 8, financiering.) De aansturing door en budgetverantwoording aan de 3 partijen van de raamovereenkomst: Rijksoverheid, VNG en verpakkend bedrijfsleven. Het KCDV stelt een verduurzamingsagenda op voor de periode tot 2018 en in 2018 voor de periode tot en met 2022. Voor de uitvoering van de agenda zet het KCDV onderzoeken/programma's uit bij universiteiten en andere kennisorganisaties. Met een aantal universiteiten en hogescholen wordt een partnerschap aangegaan. Zij geven, naast de 'losse' projecten input vanuit hun eigen expertise. Hierbij moeten goede voorwaarden worden gesteld.

Zij betreft alle partners in de ketens en laat de uitvoering door reeds bestaande organisaties, zoals brancheverenigingen, koepelorganisaties plaatsvinden. Het KCDV is dan ook geen grote organisatie, maar heeft wel de benodigde kennis nodig om de onderzoeken goed te kunnen begeleiden en als autoriteit op te treden. Te meer omdat de uitkomsten van de onderzoeken input voor regelgeving kunnen zijn.

Ook zal alle beschikbare kennis makkelijk toegankelijk moeten worden op een netwerk. Aan de kant van de burgers/consumenten is het kenniscentrum een vraagbak, die tegelijk dienst kan doen als inventarisatie van verduurzamingsopties.

5. Taken en bevoegdheden

Het KCDV stelt de verduurzamingsagenda vast met input vanuit het Rijk, de VNG en het bedrijfsleven. Het KCDV brengt kennis bij elkaar door bijvoorbeeld seminars en workshops, maar ook virtueel. Zij zorgt voor ontsluiting van kennis op het web. Zorgt dat er nieuwe kennis wordt opgedaan door het uitzetten van onderzoeken bij kennisinstellingen (universiteiten en andere organisaties). Deze onderzoeken moeten vanuit milieudruk, economische en praktische haalbaarheid bekeken worden. Onderzoeken kunnen bestaan uit wetenschappelijk onderzoek, literatuurstudies, praktijkpilots, samenstellingsanalyses, gedragsonderzoek. Dit betekent dat naast de universiteiten en hogescholen ook andere organisaties betrokken worden bij de onderzoeken.

Het KCDV houdt het overzicht over de verschillende ketens door structurele analyses van de samenstelling van afval in Nederland en de resultaten van de inzameling en het hergebruik. Het KCDV zorgt voor de kwaliteit binnen de verschillende stromen en zal als onafhankelijke organisatie vanaf 2013 dan ook een oordeel geven over het gebruik van bepaalde normen. Het KCDV zorgt voor de input van het preventiebeleid en monitort de uitkomsten hiervan voor het Ministerie.

Het KCDV stelt doelen voor branches en ondersteunt branches en individuele bedrijven deze doelen te halen.

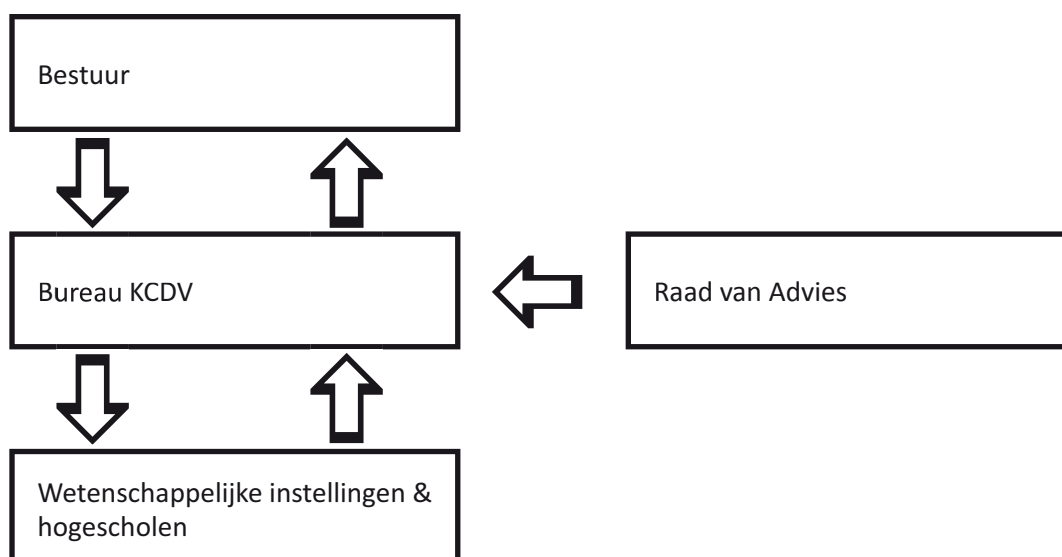
6. Producten

- a. De verduurzamingsagenda
- b. Input voor regelgeving of certificatie
- c. Ondersteuning bedrijven en gemeenten in verduurzamingsproces
- d. Ondersteuning van koplopersgroepen bij gemeenten
- e. Ondersteunen van gemeenten bij het nemen van hun regierol
- f. Resultaten van (interdisciplinaire) onderzoeken, incl. analyses
- g. Openbaar maken van kennis
- h. Opzetten van (virtueel) netwerk
- i. Workshops
- j. Congres voor zichtbaarheid en om kennis uit te wisselen (samenvoegen met andere congressen waar mogelijk)
- k. Burgerparticipatie dmv bijeenkomsten en de website van het KCDV. Gericht op interactie op concrete onderwerpen. Beantwoord vragen van burgers.

7. Financiering

Het KCDV wordt gefinancierd door het bedrijfsleven. Zij stelt daartoe een budget ter beschikking van € 2 miljoen per jaar. Dit budget komt in een fonds, die beheerd wordt door de Raad van Bestuur (zie punt 9, inrichting).

8. Inrichting

- Bestuur:
 - Samenstelling: 2 leden per betrokken partij: Rijksoverheid, VNG, verpakkend bedrijfsleven
 - Onafhankelijk voorzitter
 - Eindverantwoordelijk; beslissingsbevoegd
 - Beheerder fonds

- Raad van Advies:
 - Samenstelling: Rijksoverheid, VNG, verpakkend bedrijfsleven, NGO's, vereniging afvalbedrijven, materiaalorganisaties
 - Onafhankelijk voorzitter
 - Inhoudelijk advies over projecten en agenda: toetsingskader. Daarmee niet vrijblijvend, maar direct betrokken

- Kenniscentrum Duurzaam Verpakken
- Samenstelling: onafhankelijke directeur, 2 beleidsmedewerkers voor: technische kennis, economische kennis, projectcoördinatie, communicatie
- Taakopdracht: opstellen verduurzamingsagenda; coördineren uitvoeringsagenda

- Wetenschappelijke instellingen & hogescholen
- Samenstelling: partnership met een breed scala aan instellingen, ieder met zijn eigen, unieke kennis.
- Taakopdracht: projecten en onderzoeken in opdracht van KCDV.

9. Besluitvorming

De Raad van Advies adviseert het bestuur over de door het kenniscentrum opgestelde verduurzamingsagenda.. Het bestuur neemt op grond van de bevindingen een besluit over de hoogst haalbare doelen.

10. Planning

- November-december 2012:
 - Vaststellen statuten en oprichting Stichting
 - Benaderen leden Raad van Bestuur
 - Vaststellen functieprofielen voorzitters en directeur

- Januari-maart 2013
 - Benoemen voorzitters en directeur
 - Benoemen Raad van Bestuur en Raad van Advies
 - Staffing bureau afronden
 - Start uitvoering doelen (punt 4).

Deze brochure bevat letterlijke teksten van de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 en van het addendum, inclusief bijlage over het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken, zoals deze op resp. 28 juni 2012 en 24 januari 2013 door de staatssecretaris van I en M aan de tweede kamer zijn verzonden. In geval van verschillen geldt de tekst in het originele document.